

ומתרצת הגמרא: **כי קאמרינן** שישנם חמשה דברים ששיעורן טפח — **היכא דכציר מטפח לא חזי**, ששיעור טפח הוא השיעור הקטן ביותר.

אבל הכא, כל שכן דאבן שהיא **בציר מטפח** "יד תנור" הוא, שכאן שיעור הטפח הוא השיעור הגבוה ביותר להחשב ידית, וכל שכן אבן הקטנה מטפח שלא יקצוה ותשמש כולה כידית הכלי.

ושואלת הגמרא: **והאיכא "תנורי בנות"** שעושות הבנות הקטנות⁽¹⁷²⁾, ושיעורן הקטן ביותר לקבלת טומאה הוא **טפח**, ומדוע לא נכתב דין זה בכלל אלו ששיעורם טפח.

דתנן: תנור, בתחילתו, והיינו בתחילת כו-ב יצירתו, הוא אינו נקרא "תנור" ביחס לקבלת טומאה אלא אם כן גובהו לפחות **ארבעה טפחים**. וכמו כן **שיריו**, [שבריו] של תנור גדול שנטמא, ונשבר, אינן נטהרין אלא אם כן לא ישאר ממנו שבר שיש בו **ארבעה טפחים**, **דברי רבי מאיר**.

וחכמים אומרים: במה דברים אמורים שתחילתו של תנור צריך שיהיה בו לפחות ארבעה טפחים כדי לקבל שם "תנור", וכמו כן כשנשבר צריך שלא יהיה שבר שיש בו ארבעה טפחים — **בתנור גדול**, שהוא התנור

אם לא היה האהל גבוה טפח היתה הטומאה שמתחתיו נחשבת כ"טומאה רצוזה" שעולה עד לרקיע, ומטמאה את הכלי שעל גביו, אולם לא היתה מטמאה את המונח בצד הטומאה, ואפילו שהוא בתוך האהל.

ומתרצת הגמרא: **"טפח"** כשלעצמו **קאמרינן** שחמשה דברים שיעורן הוא טפח. אבל **"טפח על טפח"** — **לא קאמרינן!**

וממשיכה הגמרא לשאול: **והאיכא: אבן היוצא מן התנור** [עד] **טפח**, **ומן הכירה** [עד] **שלש אצבעות** הרי היא **חבור!**

והיינו: שהתנור והכירה העשויים מחרס מטמאים את האוכל הנוגע בהם מגבם. ואם יש לתנור או לכירה ידית, מטמאה אותה הידית המחוברת לתנור כאילו היא התנור בעצמו. אך אם אותה הידית היא גדולה מדי, בדרך כלל מסירים אותה, ולכן אינה נחשבת לחלק מתנור, ואין היא מטמאה את הנוגע בה. ושעורה של הידית הנצרכת לכלי שונה בין תנור לכירה, שלתנור שהוא גדול ויש בו מקום לשפיתת שתי קדירות, נצרכת ידית שאורכה טפח. אבל לכירה שהיא קטנה ואין בה מקום אלא לכירה אחת⁽¹⁷¹⁾, די בידית באורך שלש אצבעות, ואם ארוכה היא יותר נקצצת.

אחת מב' קושיות אפשריות.

לדיני שבת.

171. כן פירש רש"י [ד"ה תנור], התוס' [עמוד ב ד"ה פלוגתא] חולקים ומפרשים שגם בכירה יש מקום לב' קדירות, והחילוק בין כירה לתנור הוא שבכירה שופתים עליה הקדירות ובתנור מכניסים הקדירות לתוכו. וראה בשולחן ערוך [אורח חיים רנג ב] נפקא מינה ממחלוקת זו

172. כן פירש רש"י, התוס' יו"ט [כלים ה, א בכוז] הוכיח שהתוס' חולקים על פירוש זה ומפרשים ש"תנורי בנות טפח" הוא משפט אחד בלא הפסקה, ופרשו תנור שבית קיבולו בגודל טפח, מלשון בן כרך ובן עיר. וראה מה שכתבנו בהערה הסמוכה.

ומתרתת הגמרא: **בפלוגתא לא קמיירי** וכל החמשה שהוזכרו ששיעורם טפח, מודים בהם כולם שכן הוא השיעור.

ואומרת הגמרא: **השתא דאתית להכי** שבפלוגתא לא מיירי, **הא נמי**, הקושיה הקודמת מדוע לא הוזכר דין אבן טפח היוצא מן התנור. אפשר לתרצה ש**פלוגתא היא**, ולכן לא מנה אותו רבי אושעיא.

דקתני סיפא: אמר רבי יהודה: לא אמרו שרק טפח היוצא מהתנור חשוב כמותו ולא כשגדול יותר אלא כשהיה אותו הטפח יוצא לאותו הצד שהוא מן התנור ולכותל, שהיותו והוא מפריע שם לסמוך את התנור לכותל, לכן אם היה שיעור הידית יותר מטפח היתה נקצצת, ולא נחשב כחלק מהתנור. אבל, אם הידית היא לכיון הבית ואין היא מפריעה, אפילו אם היא ארוכה מטפח אין הדרך לקוצצה, ונחשבת חלק מהתנור. נמצא שלרבי יהודה אין הטפח שיעור קבוע,

הרגיל העשוי לאפיה. **אבל בתנור קטן**, העשוי לתינוקות לשחק בו⁽¹⁷³⁾ — **תחלתו — כל שהוא**.

ובין תנור קטן ובין תנור גדול, יש לו שם תנור רק **משתגמר מלאכתו!**⁽¹⁷⁴⁾

ושיריו — ברובו! שאם נטמא תנור גדול, אינו נטהר אלא משישבר רובו של תנור, ולא כרבי מאיר הסובר ששיעור השברים הוא ד' טפחים⁽¹⁷⁵⁾.

ומבארת הגמרא: **וכמה הוא כל שהוא הנצרך לתנור קטן בתחילת עשייתו?**

אמרי רבי רבי ינאי: טפח! שכן עושים תנורים בנות קטנות, שנוהגות לעשות תנורים קטנים שגודלן **טפח** בלבד. וכיון שטפח הוא השיעור, היה לרבי אושעיא למנות דין זה בכלל אלו ששיעורם טפח?

המחלוקת זו לזו.

174. כן פירשו התוס' בחולין [קכד א ד"ה הכי], שקטע זה מתיחס בין לתנור קטן ובין לגדול, ובשניהם תחילת היצירה שבה נחשב לכלי היא משעת גמר מלאכה. התוס' בסוגייתנו [ד"ה תחילתו] פירשו שאין כאן דין נפרד, ו"משתגמר מלאכתו" שייך להמשך ש"שיריו ברובו", כלומר שמשעת גמר המלאכה והלאה אם נשבר דינו שרק בשבירת הרוב נטהר. ובמסורת הש"ס בחולין ציין למחלוקת זו.

175. בגמרא בחולין מבואר שגם רבנן מודים ששיעור השברים להטהר הוא ד' טפחים, כמדויק מלשון חכמים "בד"א בגדול", שמודים

173. כן פירש רש"י בחולין [קכד, א ד"ה בגדול], אולם מהתוס' מוכח שחולקים על פירוש זה, שהקשו התוס' [ד"ה אבל] כיון שקטן מקבל טומאה אפילו שגודלו כל שהוא, אם כן כמה יקום הדין שגדול מקבל טומאה רק מד' טפחים ומעלה, והרי כל תנור שקטן מד' טפחים יכלל בדין תנור קטן. ותירצו, ש"גדול" פירושו רחב, ו"קטן" הכוונה היא לצר, וסוברים חכמים שרק תנור רחב צריך שיהא גובהו ד' טפחים. אבל תנור צר די לו בגובה טפח. ולפירוש רש"י שתנור קטן הכוונה היא לתנור העשוי למשחק הקטן לא קשה קושיית התוס', שתנור העשוי לשימוש האדם הגדול לא יקבל טומאה אם קטן הוא מד' טפחים. וראה בתוס' יו"ט [כלים, שם], ובמה שכתבנו בהערה הקודמת, ושייכות

ונחלק בכך על חכמים, וכיון שלא מנה רבי אושעיא דינים השנויים במחלוקת לכן לא הביא את דין הטפח בתנור.

עוד מקשה הגמרא: **והאיכא מסגרת השולחן** שבמקדש שעוביה הוא טפח, כמו שנאמר "ועשית שלחן עצי שיטים", ועשית לו מסגרת טפח סביב" [שמות כה, כג-כה].

ומתרת: **בדרבנן לא קמיירי!** וכל עיקר איסור טלטול במבוי ותיקוני הקורה הוא רק מדרבנן. ולא עסק רבי אושעיא **אלא בדכתיבן** עיקר דינם בתורה, ולא מפרשי **שיעוריהו** בתורה! (177)

ומתרת: **בדכתיבן** השיעור במפורש בתורה **לא קא מיירי!**

יתיב רב יצחק בר שמואל בר מרתא קמיה דרב כהנא, ויתיב וקאמר —

עוד מקשה הגמרא: **והאיכא כפורת** שעוביה הוא טפח, ואין שיעורה מפורש בתורה?

אמר רב יהודה אמר רב: כל שלשה ימים הראשונים שלאחר הלידה, תולין את השליא

ומתרת: **בקדשים לא קמיירי!** (176)

176. בתירוקן זה מיושבת גם הקושיה הקודמת ממסגרת השולחן.

177. התוס' בסוכה [ז ב ד"ה סיכך] למדו מתירוקן זה שכל החמשה דברים שמנה רבי אושעיא שיעור טפח שלהם מעכב מדאורייתא. וכן פירשו גם התוס' בסוגיותנו [עמוד א ד"ה ותן]. הפני יהושע [סוכה שם] והערוך לנר הקשו, שאפשר שגם הדינים שמנה רבי אושעיא אין שיעורם אלא מדרבנן, ותירוקן הגמרא הוא ש"קורה" לעירוב לא רק שיעורה דרבנן אלא כל מצותה היא מדרבנן, ורבי אושעיא עסק רק בדינים שלפחות עיקר מצוותם דאורייתא, ורק שיעורם מדרבנן. ואפשר שהתוס' שמיאנו בפירושו זה הוא משום קושייתם [בד"ה ותן] מדוע לא מנה רבי אושעיא טריפות ששיעורם טפח, כגון נקרע כרס הפנימי [חולין מב]. ולפירושם תירצו התוס' שאף על פי שאיסור טריפה הוא מדאורייתא כיון ששיעורו הוא מדרבנן לא מנהו, אולם לפירוש הפני"ו והערוך ל"ג נשארה במקומה קושיית התוס' שהרי מספיק

לרבי מאיר בדיני תנור גדול, וישנם ב' שיעורים לטהרת השברים: א. לתנור שגודלו תשע טפחים. ב. לתנור הקטן מתשע טפחים. ונחלקו רש"י ותוס' איזה מהשיעורים הוא לגדול ואיזה לקטן, רש"י בחולין [קכד, ד"ה בתנורא] פירש שלתנור בגודל תשע טפחים די שישבר רובו ואפילו שהשבר גדול מד'. אולם בסוגיותנו פירש רש"י להיפך שרק לתנור שגודלו ז' די בכך שישבר רובו משום שעי"ז אין שבר הגדול מד', ובתנור שגודלו ט' לא די לטהרתו בשבירת הרוב, וכן פירשו גם התוס' [ד"ה תחילתו]. נמצא שלרש"י בסוגיותנו רבנן החמירו בשני דברים יותר מרבי מאיר, א. שתנור משחק בתחילת יצירתו מקבל טומאה בטפח וא"צ ד'. ב. שתנור שנשבר ואין בכל שבר ד' אולם יש שבר שהוא רוב התנור נשארה הטומאה. ואילו לרש"י בחולין רק בדין הראשון החמירו רבנן, אולם בדין השני רבנן הם המקילים, שסוברים שגם כשיש שבר בגודל ד' אם אין הוא רוב התנור טהור. וראה בתפארת ישראל [כלים ה, ב בבוועז] שהאריך הרבה בביאור מחלוקת זו.

נקבה נוספת, וצריכים למנות את שמונים הימים מהלידה השניה.

והחומרא בכך היא, שאם הגיע יום השמונים ואחד ללידה הראשונה וראתה דם ונהיתה נדה, וביום הפ"ח שוב ראתה דם, הרי לולי החשש ללידה נוספת היא נטמאת ביום הפ"ח שהוא היום הראשון ל"א ימי זיבה כדין שומרת יום כנגד יום, וטובלת ונטהרת⁽¹⁷⁹⁾. אך עתה, כיון שיצאה השליא אחר שלשה ימים, ויש חשש שהיא שליא של וולד נוסף, ואותו וולד יתכן והוא נקבה נוספת, ומונה לה שמונים יום מיום צאת השליא — הרי ראית הדם ביום הפ"א ללידה הראשונה היא ראייה בתוך שמונים ימי טהרה של הלידה השניה, ואינה נהיית נדה! וממילא, ראיתה הנוספת ביום הפ"ח ללידה הראשונה אינה ראית זיבה שדינה "שומרת יום כנגד יום" אלא ראייה של "תחילת נידה", המחייבת לנהוג בשבעה ימי נידות⁽¹⁸⁰⁾.

היוצאת מהאשה, בולד שנולד ואומרים ששלייתו היא ונתאחרה לצאת, ואין חוששים שמא שליית הולד שלפנינו נימוחה, והשליא היוצאת עתה היא שליא של וולד נוסף שנימוח, ולכן לא ראינוהו. שדרך השליא להתעכב עד שלשה ימים.

אך אם יצאה השליא מכאן ואילך, שהתאחרה ביציאתה יותר משלשה ימים, חוששין לולד אחר, שהעיכוב הארוך משעת הלידה עד יציאת השליא מוכיח שהיה כאן וולד נוסף שנימוח בתוך השליא היוצאת עתה, ואילו השליא של הולד הקודם נימוחה, ולכן לא ראינוהו.

[והנפקא מינה בחשש לולד נוסף הוא בין אם הולד הראשון היה זכר, שאז חוששין שמא הולד השני היה נקבה ויש לה י"ד ימי טומאה⁽¹⁷⁸⁾. ובין אם הולד הראשון היה נקבה, שהיות והיה הפרש של כמה ימים בין הלידות יש לחוש שבשליא השניה נולדה

במקום ספק ספיקא.

179. להבנת הענין ראה קיצור דיני נדה וזבה שכתבנו לעיל [כה, סוף עמוד ב].

180. כן פירש רש"י [ד"ה מכאן] שזוהי החומרא בחשש לנקבה נוספת. והקשה בחידודי הלכות והערות לנר שישנה נפק"מ פשוטה יותר. שאם בשליא היתה נקבה נוספת לא יגמרו י"ד ימי טומאה אלא משעת יציאת השליא ולא בתום שבועיים מהלידה הראשונה, ונוספו לאשה זו כמה ימי טומאה נוספים. ותירץ הערול"ג שלא יאריכו את ימי הטומאה משום שישנו ספק ספיקא להתיר, דשמא לא היה וולד נוסף, וגם אם היה אולי זכר הוא. וראה מש"כ בהערה הקודמת

שיהא עיקר הדין דאורייתא. וראה מה שכתבנו בתחילת הסוגיא בענין לולב שאין לו ד' טפחים שנחלקו הפוסקים אם פסולו מדאורייתא.

178. יש לעיין, מדוע לא נטהר בשבוע השני מדין ספק ספיקא, שהרי אין הדבר ברור שהשליא שייכת לולד נוסף, כמבואר מלשונו של רב "מכאן ואילך חוששין לולד אחר", ואפשר שהשליא שייכת לולד הראשון ונתעכבה יותר מג' ימים. וגם לצד שהיה וולד נוסף הרי אין ידוע מינו, ואם זכר הוא לא נוספו לה ימי טומאה. וראה בתוס' להלן [כז, א ד"ה חומר] שהקשו על רש"י שם כעין קושיה זו. ובסדרי טהרה [קצד יא] תירץ שבגמרא להלן כט, א מבואר שהחמירו רבנן בטומאת יולדת שטמאה גם

כל שלשת ימים תולין את השליא בולד. מכאן ואילך — חוששין לולד אחר. ילדה ולד חי ואחר כך הפילה שליא — אפילו מכאן ועד עשרה ימים, אין חוששין לולד אחר!

שמואל, ותלמידי דרב, ורב יהודה, הוו יתבי. חליף ואזיל רב יוסף בריה דרב מנשיא מדוויל [שם מקום] לאפייהו, באלי ואתי [היה רב יוסף ממחר לבוא לקראתם].

אמר שמואל⁽¹⁸²⁾: אתי לן גברא, דרמינן ליה בנילא דחטתא [כקש של חטה, מגיע לכאן גברא שאפשר לדחותו בשאלות מועטות] ומרמי ומדחי [ואפילו עליהן לא ידע להשיב].

אדהכי, אתא רב יוסף בריה דרב מנשיא.

אמר ליה שמואל: מה אמר רב בשליא?

אמר ליה רב יוסף: הכי אמר רב — אין תולין את השליא אלא בדבר של קיימא, שרק אם הפילה ולד השלם בצורתו שהיה יכול לחיות אם היו כלים חדשיו, תולים שהשליא שייכת לו, ואין חוששים לולד

אמר ליה רב כהנא לרב יצחק בר שמואל — ומי אמר רב הכי שיתכן שיולד ולד נוסף באיחור של כמה ימים והשליא היא של הולד השני?

והאמר רב: אין הולד השני מתעכב אחר חבירו הראשון כלום! ואם כן בודאי שהשליא שייכת לולד הראשון, ונתלה בו גם לאחר יותר משלשה ימים?

אישתיק רב יצחק בר שמואל, ולא טרח להשיבו⁽¹⁸¹⁾.

אמר ליה רב כהנא — דלמא כאן שבתוך ג' ימים תולים בולד, בנפל, שכשהראשון הוא נפל אפשר שיתעכב השני בכמה ימים.

כאן שאין מתעכב כלום, בבן קיימא, שכשהראשון נולד הוא ולד חי, אין מתעכב אחריו השני כלום?!

אמר ליה רב יצחק בר שמואל — וכי את אמרת לשמעתתיה דרב? ובאת לפרש את דברי רב מעצמך? והרי בפירוש אמר רב הכי — הפילה נפל, ואחר כך הפילה שליא —

ורב כהנא השיבו שכנראה אין קבלתו מדויקת וצריך לגרוס במימרא אחת נפל במקום ולד.

182. הבית יוסף [קצד, ד"ה ולדברי הרשב"א] גרס "אמרו", ופירש שרב יהודה ושאר תלמידי רב שהיו לפני שמואל הם שאמרו כן. ונראה שלא היתה כוונתם ח"ו לזלזל ברב יוסף, אלא שאמרו לשמואל שאי אפשר לסמוך עליו במה שיאמר בשם רב. ופירש הבית יוסף ששמואל שלבסוף הקפיד עליהם כמבואר להלן, זהו משום שהוכח שציטט רב יוסף את דברי רב במדויק יותר מרב יהודה ולכן לא היה ראוי שיזלזלו בו.

בשם הסדרי טהרה להוכיח שרש"י סובר שטימאו יולדת גם במקום ספק ספיקא.

טטט181. כן כתבו התוס' [ד"ה ילדה] לפירוש רש"י. התוס' עצמם מפרשים שרב יצחק בר שמואל שתק משום ששכח ולא ידע להשיב, ורק אחר כך כשהעלה רב כהנא אפשרות לחלק בין בן קיימא, לנפל נזכר רב יצחק, ושכחו לרב כהנא על כך שידע לכוון לאמת. הערוך לנר פירש שרב יצחק לא יכל לתרץ כתירוץ רב כהנא משום שלשון "ולד" משמש לנולד חי ולא לנפל, וכיון שבשתי המימרות קיבל רב יצחק שנקט רב בלשון ולד, בהכרח ששניהם מדברות בנוולד חי.

האם תולים את השליא בעורב, או שחוששים לולד אחר עם השליא?

אמר ליה רבי: אין תולין את השליא אלא בדבר שיש במינו שליא, ובעורב אין שליא, אלא מטיל ביצים ומהם בוקעים הגוזלים, ולכן אי אפשר לתלות בו, וחוששים שהיה לולד אחר בשליא (184).

חזר רבי יוסי בן שאול ושאלו לרבי — היתה שליא קשורה בו בעורב — מהו? האם גם כאן, כשמוכח על ידי הקשירה שהשליא קשורה לעורב, חיישנין לולד אחר?

אחר. אבל, אם הפילה ולד שצורתו פגומה, ואין יכול לחיות מחמת מומו כגון המפלת גוף אטום או מין חיה בהמה ועוף⁽¹⁸³⁾, חוששים שהשליא היוצאת אחריו אפילו בתוך ג' ימים מהלידה היא של ולד אחר שנימוח.

שיילינהו שמואל לכל תלמידי רב, האם נכונים דברי רב יוסף ואמרי ליה הכי שאכן כן אמר רב.

הדר, חזייה שמואל לרב יהודה בישות והקפיד עליו ששמעה מרב ולא אמרה לו.

בעא מיניה רבי יוסי בן שאול מרבי: המפלת דמות עורב ושליא אחריו — מהו?

והרמב"ם [איסור"ב י, יד] פירשו שכדי שיפרד הולד מהשליא עליו לקורעה, ואין באפשרות ולד מת לעשות זאת. ופירושים אלו יתכנו רק לראשונים הסוברים שאין תולים שליא בנפל מת ואפילו הוא שלם, אבל רש"י הסובר שרק בנפל חסר אברים לא תולים בהכרח חולק על פירושים אלו. ובישוב שיטת רש"י ראה מה שכתב **בחכמת בצלאל**.

184. מתשובתו של רבי שאין תולים שליא בדמות עורב משום שאין לעורב שליא, מבואר שבשאר בעלי חיים שיש להם שליא תולים, ואם כן חולק רבי על רב יוסף שאמר בשם רב שאין תולים שליא בדבר שאינו של קיימא, לפירושו של רש"י [ד"ה אלא] שנכלל בדבריו גם המפלת דמות בהמה חיה ועוף שאין תולים בהם. וקושיה זו קשה גם לפירוש הרמב"ן והרשב"א המובא בהערה הקודמת שבכל נפל מת אין תולים שליא, שבגמרא לעיל כג, א מבואר שהמפלת דמות חיה ועוף אין הנפל מתקיים. וראה מה שכתב בזה הרש"ש **ובערוך לנר**.

183. כן פירשו רש"י והריטב"א, שדווקא ולד שחסרים אבריו אין תולים בו השליא, אבל בנפל שלם תולים. הרמב"ן הרשב"א והר"ן חולקים וסוברים שגם בנפל שלם אין תולים, ורק ולד שנולד חי תולים בו.

וביאר הרשב"א שרש"י מיאן בפירוש שאר הראשונים, משום שלפירושם רב יצחק ורב יהודה שאמרו שתולים השליא בנפל כשיצאה בתוך ג' ימים חולקים על רב יוסף וסוברים שגם בנפל תולים, ומדוע אם כן הקפיד שמואל על רב יהודה שלא אמר לו מימרא זו ולא סמך על דברי רב יצחק שהכחיש את שמועת רב יוסף. ותירץ הרשב"א קושיה זו, ששמואל הרי שאל לכל תלמידי רב וכולם אמרו לו כרב יוסף ולכן סמך עליו. וראה בבית יוסף [קצד ד"ה ונראה] שהוקשה לו גם כן קושיית הרשב"א, ותירץ בתירוצים אחרים.

הירושלמי [הלכה ד] ביאר שהטעם שאין תולים שליא בנפל משום שאין השליא נפרדת מהולד אלא כשנגמרה צורתו, ובודאי ששליא ריקה אינה שייכת לנפל. **השאלות** [פז]

אמר ליה רבי — דבר שאינו קיים במציאות
שאלת!

איתיביה: המפלת מין בהמה חיה ועוף,
ושליא עמה —

בזמן שהשליא קשורה עמה — אין חוששין
לולד אחר!

כז-א

אין שליא קשורה עמה — חוששין לולד
אחר, והריני מטיל עליהן חומר שני ולדות!
שאם הולד ממין בהמה חיה ועוף היה זכר,
חוששים שמא בשליא היתה נקבה שנימוחה,
ויושבת היולדת י"ד ימי טומאה כלנקבה,

וימי טוהר כלים בסוף מ' לראשון (185).

שאני אומר: שמא נימוח שפיר של שליא,
שאינן השליא שייכת לנפל, אלא לולד נוסף
שהיה בה ונמוח, ונמוח גם שליא של שפיר
שנולד, ולכן אפילו שלא ראינו לפנינו אלא
ילד אחד ושליא אחת, היו שני ולדות ולכל
אחד מהם שליא.

מבואר בברייתא שישנה מציאות שעוף קשור
בשליא — תיובתא דרבי שאמר דבר שאינו
שאלת (186)!

אמר רבה בר שילא אמר ר' מתנה אמר

הראשון שמורה לטומאה לשבוע כדין יולדת
זכר. ויטוד זה בס"ס כתבו התוס' גם בבבא קמא
[יא ד"ה דקא]. וראה במהרש"ל ובמהרש"א
שביארו טעם יטוד זה. וברע"א שהאריך הרבה
לכאר גדר הדבר ומתי נאמר

הסדרי טהרה [קצד יא, יט] הוכיח
שהפוסקים חולקים על התוס' מכך שהביאו
סוגייתנו להלכה, ואם כתוס' שטעם הטומאה
בסוגייתנו הוא משום שישנו ספק ספיקא הפוך
היה להם לטהר בזמנינו שלא נוהגים ימי טוהר.
וראה במגילת ספר [לב, ח] שהביא שלשה
מיקרים ששייך גם בזמנינו ספק ספיקא לומר
שלא ילדה זכר.

186. כן פירש רש"י. הרשב"א [תורת הבית] [פירש שישנה תיובתא נוספת, שרבי אמר שכושאינם קשורים נוקטים בודאי שאין העורב והשליא שייכים זה לזה, ואילו בברייתא נאמר רק ש"חוששים לולד אחר" מספק. בחידודי הלכות ביאר שרש"י שלא פירש כרשב"א, טעמו הוא שאין להקשות מברייתא על רבי שהרי רבי תנא הוא ויכול לחלוק על הברייתא. ולכן רק על מה שאמר רבי שבמציאות לא קיים עורב

185. הקשו התוס' [ד"ה חומר], מדוע תשב י"ד ימי טומאה והרי טומאת שבוע השני היא ספק ספיקא, שרק ספק הוא אם היה ולד נוסף, וגם אם היה אולי גם השני זכר הוא ודי לה בז' ימים לשניהם. ותייך הסדרי טהרה [קצד, יא] על פי התוס' להלן כט, א [ד"ה תשב] שהחמירו חכמים בטומאת יולדת שאין מתירים משום ספק ספיקא. וראה לעיל כו, ב ברש"י ד"ה "מכאן" ובמה שכתבנו שם.

התוס' מפרשים שסוגייתנו כרבנן [כא, א] המטהרים את המפלת דמות עורב, וכל סיבת הטומאה היא משום הולד הנוסף. וחידשו התוס' שכל ספק ספיקא שאפשר שנצטרך בעתיד לומר ספק ספיקא הפוך ממנו, בטלה תורת ספק ספיקא. ובסוגייתנו אם תראה האשה ביום ל"ד ללידתה, ושוב תראה ביום מ"א יהא ספק לכמה ימים טמאה מחמת ראיתה ביום המ"א, ויטוד הספק הוא שאם ילדה זכר והיתה ראית ל"ד בימי טוהר טמאה שבעה ימים כנדה, אולם אם ילדה נקבה גם ראית מ"א היא בימי טוהר, ואם לא ילדה כלל ולנטמאה בראית ל"ד, ראית מ"א היא תחילת זיבה וטמאה יום אחד, הרי שיהא לנו ס"ס לומר שלא ילדה זכר, להפך מס"ס